

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce **J. Š.**, proti žalovanému **Finančnímu ředitelství v Brně**, se sídlem nám. Svobody 4, Brno, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 12. 2002, č. j. FŘ – 110/1953/2002-0107, vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 30 Ca 163/2003, o námitce podjatosti soudců Krajského soudu v Brně JUDr. Jana Šanci, JUDr. Ing. Vieri Horčicové a Mgr. Petra Kobylky,

t a k t o :

Soudci Krajského soudu v Brně JUDr. Jan Šanca, JUDr. Ing. Viera Horčicová a Mgr. Petr Kobylka **nejsou vyloučeni** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 30 Ca 163/2003.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce brojí žalobou ze dne 19. 2. 2003 proti výše označenému rozhodnutí žalovaného. Jak vyplývá z protokolu o jednání v této věci před Krajským soudem v Brně ze dne 16. 2. 2005 (č. j. 30 Ca 163/2003-41), vznesl žalobce při tomto jednání námitku podjatosti vůči osobě předsedy senátu, kterým je v této věci JUDr. Jan Šanca. Žalobce jednak namítal, že jmenovaný soudce rozhodoval ve věci jeho přímých příbuzných, přičemž se v dané věci dopustil procesních pochybení. Další důvod namítané podjatosti spatřoval žalobce v tom, že na něj byl ze strany předsedy senátu činen nátlak, neboť lavice, kterou při jednání obsadil jako žalobce, byla potřísněna neznámou tekutinou barvy odpovídající barvě lidské krve. Přestože na tento fakt žalobce předsedu senátu upozornil, skvrny na lavici zůstaly i nadále. Podjatost je pak podle žalobce dána i tím, že předseda senátu podmínil lhůtu třiceti dnů k doručení písemného vyhotovení rozsudku tím, že jej bude možno žalobci doručit. Tyto námitky podjatosti svým podáním, které bylo doručeno Krajskému soudu v Brně dne 17. 2. 2005, žalobce potvrdil a uvedl dále, že se dané námitky vztahují i k dalším věcem, v nichž žalobce napadl rozhodnutí žalovaného a které ve stejný den (tj. 16. 2. 2005) Krajský soud v Brně projednával.

Přípisem ze dne 17. 1. 2005 vyzval Krajský soud v Brně žalovaného, aby v souladu s § 8 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“), soudu sdělil, kdy se dozvěděl o shora uvedených důvodech podjatosti a aby dále jmenovitě uvedl soudce, kterého (kterých) se namítaná podjatost týká. V odpovědi na tento přípis žalobce dne 27. 2. 2005 soudu nejprve zopakoval, že namítaná podjatost se týká všech věcí žalobce projednávaných dne 16. 2. 2005 u Krajského soudu v Brně a dodal, že podjatost

vyslovil neprodleně poté, co se o uvedených důvodech dozvěděl. Uvedl dále, že vyslovená podjatost se týká celého rozhodujícího senátu, který se tajně radil, a proto se žalobci jevil jako „jeden monolitní celek.“ Dodal, že veškeré tyto skutečnosti zmínil již při soudním jednání, ovšem v protokolu o jednání nejsou zaznamenány, i v tom proto žalobce spatřuje další důvod namítané podjatosti. Vzhledem k tomu, že soud neprovedl žalobcem navrhované dokazování, rozšířil závěrem vyslovenou podjatost i v tomto bodě.

Soudce JUDr. Jan Šanca dne 18. 4. 2005 ve vyjádření k námitce podjatosti uvedl, že není podjatý ve smyslu § 8 odst. 1 s. ř. s., neboť důvody podjatosti, které zmiňuje žalobce, jsou z hlediska citovaného ustanovení irelevantní. Ze samotného rozhodování o žalobě ve věci příbuzných žalobce nevyplývá podjatost v dané věci, námitka potřísnění lavice je zcela iracionální a procesní postup soudu či předsedy senátu při jednání je činností soudu, která sama o sobě podjatost ve smyslu § 8 odst. 1 věty první s. ř. s. nezakládá.

Soudce Mgr. Petr Kobylka ve svém vyjádření ze dne 18. 4. 2005 k namítané podjatosti pouze konstatoval, že v dané věci není dána jeho podjatost ve smyslu § 8 odst. 1 s. ř. s., neboť z tohoto ustanovení nevyplývá jediný důvod, který by zakládal pochybnost o jeho nepodjatosti. O žádný takový důvod není navíc tato námitka ani opřena, neboť dovozuje jeho podjatost především z toho, že soud nevyhověl návrhu na odkladný účinek žaloby v jiné věci a že se senát tajně radil, což ovšem je v souladu s příslušným ustanovením soudního řádu správního.

Soudce JUDr. Ing. Viera Horčicová na vznesenou námitku podjatosti reagovala dne 29. 3. 2005 tak, že se nemůže k namítané podjatosti vyjádřit. Námitka ze dne 16. 2. 2005 byla totiž vyslovena pouze vůči osobě předsedy senátu a sdělení žalobce ze dne 27. 2. 2005 nemá podle jejího názoru náležitosti ve smyslu § 8 odst. 5 s. ř. s., neboť především není adresné.

Věc byla dne 2. 5. 2005 předložena k rozhodnutí o námitce podjatosti Nejvyššímu správnímu soudu, který o věci uvažil následovně:

Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. může účastník řízení nebo osoba zúčastněná na řízení namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží.

Nejvyššímu správnímu soudu byla k rozhodnutí předložena pouze námitka podjatosti ve věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 30 Ca 163/2003, takže podjatostí namítanou žalobcem u jeho ostatních věcí, které také dne 16. 2. 2005 projednával Krajský soud v Brně, se Nejvyšší správní soud nezabýval a ani zabývat nemohl.

Dále musel Nejvyšší správní soud uvažít, zda se namítaná podjatost vztahuje pouze na osobu předsedy senátu JUDr. Jana Šancu nebo i na další členy senátu Mgr. Petra

Kobytku a JUDr. Ing. Vieru Horčicovou. Není pochyb o tom, že podjatost vyslovená žalobcem při jednání dne 16. 2. 2005 se vztahovala pouze na osobu předsedy senátu. Jak ovšem vyplývá z podání žalobce ze dne 27. 2. 2005, rozšířil namítanou podjatost vůči celému senátu, neboť tento se žalobci jevil jako „monolitní celek“. Krajský soud v Brně sice žalobce v přípisu ze dne 17. 2. 2005 žádal o „jmenovité uvedení soudců“, podle názoru Nejvyššího správního soudu je ovšem žalobcem namítaná podjatost „celého senátu“ dostatečně určitá. Nelze mít proto v dané věci za sporné, že žalobce ve svém podání ze dne 27. 2. 2005 vyslovil podjatost i dalších členů senátu, tedy Mgr. Petra Kobytky a JUDr. Ing. Viery Horčicové. K námitce druhé jmenované, že vyslovená podjatost nebyla dostatečně adresná, Nejvyšší správní soud pouze připomíná usnesení rozšířeného senátu tohoto soudu ze dne 12. 10. 2004 (č. 534/2005 Sb. NSS), který konstatoval, že „Přepjatý formalismus při posuzování náležitostí žaloby ve správním soudnictví – a stejně tak i jakýchkoliv jiných procesních úkonů účastníků řízení – naprosto neodpovídá principům materiálního právního státu, ale ani samotnému poslání soudnictví. Soudy jsou nezávislé a nestranné státní orgány, které usilují o nalezení spravedlnosti rozhodováním v konkrétních věcech a které nemohou odmítnout zabývat se určitou věcí ze zcela formálních či spíše formalistických důvodů ...“ Tento názor je zcela v souladu i s konstantní judikaturou Ústavního soudu (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 11. 7. 2000, sp. zn. II. ÚS 491/98).

Prvou námitku žalobce, že předseda senátu JUDr. Jan Šanca rozhodoval ve věci jeho přímých příbuzných a dopustil se zde procesních pochybení, Nejvyšší správní soud nepovažuje za důvodnou. Pochybnosti o nepodjatosti soudce pro jeho poměr k účastníkům – kromě vztahů příbuzenských a obdobných vztahů – mohou vzniknout tehdy, je-li soudcův vztah k účastníkům přátelský či naopak zjevně nepřátelský. Za poměr k věci se pak považuje přímý zájem soudce na projednávané věci, zejména zájem na jejím výsledku. Vyloučen by byl také soudce, který by získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání. Skutečnost, že jmenovaný soudce jednal ve věci přímých příbuzných žalobce, ovšem žádnému z výše uvedených důvodů neodpovídá a nemohou založit jeho podjatost. Jak sice vyplývá z výše citovaného § 8 odst. 1 s. ř. s., jsou vyloučeni též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Podíl soudce na rozhodování v „předchozím soudním řízení“, se však týká rozhodování soudce ve stejné věci u soudu nižšího stupně; „předchozím soudním řízením“ tak není řízení v jiné soudní věci, byť by se i týkala týchž účastníků [srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2003 (č. 53/2004 Sb. NSS)].

Nelze přisvědčit ani další námitce žalobce, totiž že na něj předseda senátu při jednání činil nátlak, neboť ponechal lavici, kterou žalobce při jednání obsadil, potřísněnou neznámou tekutinou barvy odpovídající barvě lidské krve. V této skutečnosti nelze spatřovat důvod podjatosti, pro který by měl být předseda senátu vyloučen z projednávání a rozhodnutí věci. Je sice pravdou, že v souladu s částí II. přílohy č. 12 instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 3. 12. 2001, č. j. 505/2001-Org, kterou se vydává Vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy (dále též „Vnitřní a kancelářský řád“) musí být jednací síň, včetně podlahy, „udržována v řádném stavu a čistotě“. Vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí věci lze ovšem jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003-16). Tento postup je přitom zcela v souladu s ústavní zásadou, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Potřísněnou lavici tedy rozhodně nelze považovat za tak závažný důvod, který by vyloučení soudce zakládalo.

Jestliže žalobce tvrdí, že namítanou podjatost jmenovaných soudců spatřuje i v tom, že protokol o jednání neobsahuje všechny skutečnosti, které při jednání u soudu uvedl, je třeba odmítnout i tuto jeho argumentaci jako zcela nepatřičnou. Rozhodně není smyslem právního institutu podjatosti soudce napravovat případná procesní pochybení soudu při jednání. Pokud žalobce nesouhlasil se zněním protokolu, měl postupovat podle § 40 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též „o. s. ř.“) ve spojení s § 64 s. ř. s. Jak navíc Nejvyšší správní soud zjistil z přiloženého spisu, protokol o jednání před Krajským soudem v Brně ze dne 16. 2. 2005 obsahuje všechny náležitosti, které pro něj stanoví § 21 vyhlášky č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy a § 21 Vnitřního a kancelářského řádu ve spojení s § 49 odst. 13 s. ř. s.

Ostatní námitky žalobce (neprovedení žalobcem navrhovaného dokazování a lhůta k doručení písemného vyhotovení rozsudku) se podle názoru Nejvyššího správního soudu netýkají namítané podjatosti, ale již rozhodování ve věci samé, a proto se jimi tento soud také nezabýval. Nápravy případného pochybení soudu při prováděném dokazování či při doručování písemného vyhotovení rozsudku se žalobce může domáhat prostřednictvím opravných prostředků, které k tomuto účelu stanoví soudní řád správní, a nikoliv za pomoci institutu podjatosti soudce.

U soudců JUDr. Jana Šanci, JUDr. Ing. Viera Horčicové a Mgr. Petr Kobylky tak nebyl prokázán žádný vztah k věci ani k účastníkům řízení, a proto návrh na jejich vyloučení z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 30 Ca 163/2003 nebyl shledán důvodným.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. února 2006

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu